

DIGUB 2,2 Papsturkunde 14

1080 Mai 3.

https://www.ssrq-sds-fds.ch/online/SH_I_1/index.html#p_III

https://www.ssrq-sds-fds.ch/online/SH_I_1/index.html#p_6

**Die Rechtsquellen des Kantons Schaffhausen. Bd. 1, 1:
Rechtsquellen 1045-1415**

Mommsen, Karl • Schudel, Elisabeth [Bearb.]. - Aarau (1989)

http://ssrq-sds-fds.ch/online/SH_I_1/index.html#p_III

4. S. 6 – 8

1080 Mai 3.

4. Gregor VII. bestätigt die Freiheiten Allerheiligens und kassiert ein Privileg seines Vorgängers, Alexanders II., welches Allerheiligen als Eigenkloster der Nellenburger anerkannt hatte

1080 Mai 3.

Papst Gregor VII. überträgt Abt Wilhelm von Hirsau die Leitung des Klosters Allerheiligen in Schaffhausen und trifft weitere Verfügungen.

Transkription

GREGORIUS episcopus servus servorum dei. Dilecto in christo filio Willelmo venerabili abbati hirsaugiensis cenobii. Salutem et apostolicam benedictionem. Quoniam pervenit ad nos quod religio tua curam monasterii Sancti Salvatoris iuris apostolice sedis cui etiam duodecim aurei quorum viginti unciam faciunt, ex eodem monasterio annis singulis persolvi debent, siti in villa Scaphusa in episcopatu constantiensi obsecrante comite Burchardo virisque religiosis hortantibus, eo dumtaxat tenore suscepit ut predictus comes qui sibi in prefato monasterio quasdam quasi proprias condiciones vendicabat, dimissa atque renuntiata omni seculari potestate locum

ipsum liberum esse permetteret, studium dilectionis tue probantes, quod factum est apostolica auctoritate firmamus. Et quia per te locus ille sicut audivimus, ad religionis statum domino miserante cepit assurgere, nos in quantum valemus perpetuam illic sanctitatis stabilitatem providere cupientes, fraternitati tue super cenobium illud nostre sollicitudinis vicem committimus scilicet, ut fratres ibi disciplinis regularibus instruere, mores eorum vitamque competenter instituendo ea que ad animarum salutem pertinent vigilanter providere, ac maxime, ut inibi abbas secundum deum ordinetur, procures. Preterea ut sepe fati monasterii fratres sine inquietudine propositum suum valeant securius et propensius exequi ac omnipotenti domino debite devotionis obsequium instanter et gratanter exolvere, volumus et apostolica auctoritate precipimus, ut nullus sacerdotum, regum vel ducum aut comitum seu quolibet magna aut parva persona presumat sibi in eo loco aliquas proprietatis conditiones, non hereditarii iuris, non advocatie, non investiture, non cuiuslibet potestatis, que libertati monasterii noceat vendicare, non ornamenta ecclesie sive possessiones invadere, minuere, vel alienare, sed ita sit ab omni seculari potestate securus, et Romane sedis libertate quietus, sicut constat Cluniacense monasterium et massiliense manere. Abbas autem advocatum, quem voluerit eligat, quod suis postmodum non fuerit utilis monasterio, eo remoto alium constituat. Privilegium autem quod bone memorie predecessor noster ALEXANDER contra sanctorum patrum statuta aliqua surreptione vel deceptione inductus eidem loco fecit in quo Heverardo comiti eiusque posteris advocatiam et preficiendi abbatis potestatem, et totius rei administrationem concessit, nos canonice correctionis sententia per apostolicam functionem utentes, infirmamus, infringimus, atque cassamus, et, ne per hoc alicuius temeraria cupiditas in audaciam sue perditionis erumpat, apostolica potestate in irritum devocamus. Si quis ergo contra hoc salubre preceptum nostrum pertinaciter ire temptaverit, gratiam beati Petri se non dubitet amissurum, admonitusque semel bis et tercio per competentes indutias, si non resipuerit, et si delictum suum emendare contempserit, sciat se divino anathemate innodatum, et a corporis et sanguinis dominici communione alienum. Illud etiam

ad Romane libertatis munus confirmandum subiungentes adiecimus, ut si aliquo tempore constantiensi ecclesie presidens ab apostolica sede discordaverit, eique inobediens fuerit, quod, confirmante Samuhele peccatum ariolandi et idolatrie scelus est. Dicente quoque beato Ambrosio in libro epistolarum Ereticum esse constat, qui Romane ecclesie non concordat, liceat abbati sibi suisque a quocunque religioso episcopo placuerit, ordinationes, consecrationes, et que ad episcopale officium pertinent, expetere atque suscipere vel ad apostolicam sedem recurrere. Observatores autem huius nostri precepti remissionem omnium peccatorum suorum et gratiam bonam a domino consequantur. (Rota)

Datum Lateranis, V. Nonas Maii, Indictione III. Anno dominice incarnationis. M. LXXX. Anno vero pontificatus domini GREGORII Pape VII. OCTAVO .

(Rota)

SANCUS | | SANCTUS

=====

PETRUS | | PAULUS

Devise im Ring:

**BENEDICTUS DEUS ET PATER
DOMINI NOSTRI IESU CHRISTI**

Devisen:

Gregor VII. Keine Devise im äusseren Ring, **MISERATIONES TUAE
DOMINE SUPER OMNIA OPERA TUA** (Ps 144 (145),9: «Der Herr ist gut gegen alle, sein Erbarmen ist über allen seine Werken»)

Urban II. a) **BENEDICTUS DEUS ET PATER DOMINI NOSTRI IESU
CHRISTI** (Eph 1,3: «Gepriesen sei der Gott und Vater unseres Herrn Jesus Christus!» b) **LEGIMUS • FIRMAVIMUS** ('ich habe gelesen, ich habe bekräftigt')

Gregor VII., ursprünglich Hildebrand (von Soana) (* zwischen 1025 und 1030 möglicherweise in [Sovana](#); † [25. Mai 1085](#) in [Salerno](#)), war vom **22. April 1073 bis 1085 Papst.**

Urban II., vormals **Odo de Châtillon** (* um 1035 wahrscheinlich in [Lagery](#) oder [Châtillon-sur-Marne](#), [Frankreich](#); † [29. Juli 1099](#) in [Rom](#), [Kirchenstaat](#)) war römisch-katholischer **Papst von 1088 bis 1099.**

Nach P . Kehr wurden Datierung und Rota in Schaffhausen nachgetragen. fälschlicherweise aber mit der Devise von Papst Urban II.

Original: Urk. 101. Perg. 32:36,7, Falz 3,6 cm. Das kleine Papstsiegel hängt an einer gelben und roten seidenen Schnur. Kopien: Urk. 10 I I - I I I (N r . 5 3). - U rk. 1 0 I V (14. fh .) mit 7 weiteren Urkunden. Druck: Baumann S. 20 Nr. 8. - Leo Santifaller, Quellen und Forschungen zum Urkunden- und Kanzleiwesen Papst Gregor V I I. (Studie Testi C X C) Nr. 184 S. 216 f. mit Faksimile (Tafel X I X) . - 10 Caspar, Das Register Gregors VII. (M G epist. select. II) S.502 f. - Jaffe, Monumenta Gregoriana (Bibliotheca rerum Germanicarum II) S. 417 f .- Fickler S. 21 f. - Mommsen, Z R G Kan. Abt. L X I I.

1)

GREGORIUS episcopus servus servorum dei. Dilecto in christo filio Willelmo venerabili abbati hirsaugiensis cenobii. Salutem et apostolicam benedictionem.

2)

Quoniam pervenit ad nos quod religio tua curam monasterii Sancti Salvatoris iuris apostolice sedis cui etiam duodecim aurei quorum viginti unciam faciunt, ex eodem monasterio

3)

annis singulis persolvi debent, siti in villa Scaphusa in episcopatu constantiensi obsecrante comite Burchardo virisque religiosi hortantibus, eo dum-

4)

taxat tenore suscepit ut predictus comes qui sibi in prefato monasterio quasdam quasi proprias condiciones vendicabat, dimissa atque renunciata omni seculari potesta-

5)

te locum ipsum liberum esse permetteret, studium dilectionis tue probantes, quod factum est apostolica auctoritate firmamus. Et quia per te locus ille sicut audi-

6)

vimus, ad religionis statum domino miserante cepit assurgere, nos in quantum valemus perpetuam illic sanctitatis stabilitatem providere cupientes, fraternitati

7)

tue super cenobium illud nostre sollicitudinis vicem committimus scilicet, ut fratres ibi disciplinis regularibus instruere, mores eorum vitamque competenter in-

8)

stituendo ea que ad animarum salutem pertinent vigilanter providere, ac maxime, ut inibi abbas secundum deum ordinetur, procures. Preterea ut sepe fati

9)

monasterii fratres sine inquietudine propositum suum valeant securius et propensius exequi ac omnipotenti domino debite devotionis obsequium instanter et gra-

10)

tanter exolvere, volumus et apostolica auctoritate precipimus, ut nullus sacerdotum, regum vel ducum aut comitum seu quelibet magna aut par-

11)

va persona presumat sibi in eo loco aliquas proprietatis condiciones, non hereditarii iuris, non advocatie, non investiture, non cuiuslibet potestatis, que li-

12)

bertati monasterii noceat vendicare, non ornamenta ecclesie sive possessiones invadere, minuere, vel alienare, sed ita sit ab omni seculari potestate securus, et Ro-

13)

mane sedis libertate quietus, sicut constat Cluniacense monasterium et massiliense manere. Abbas autem advocatum, quem voluerit eligat, quod suis

14)

postmodum non fuerit utilis monasterio, eo remoto alium constituat. Privilegium autem quod bone memorie predecessor noster ALEXANDER contra

15)

sanctorum patrum statuta aliqua surreptione vel deceptione inductus eidem loco fecit in quo Heverardo comiti eiusque posteris advo-

16)

catiam et preficiendi abbatis potestatem, et totius rei administrationem concessit, nos canonice correctionis sententia per apostolicam functionem

17)

utentes, infirmamus, infringimus, atque cassamus, et, ne per hoc alicuius temeraria cupiditas in audaciam sue perditionis erumpat, apostolica

18)

potestate in irritum devocamus. Si quis ergo contra hoc salubre preceptum nostrum pertinaciter ire temptaverit, gratiam beati Petri se non dubitet

19)

amissurum, admonitusque semel bis et tercio per competentes indutias, si non resipuerit, et si delictum suum emendare contempserit, sciat se divino

20)

anathemate innodatum, et a corporis et sanguinis dominici communione alienum. Illud etiam ad Romane libertatis munus confirmandum

21)

subiungentes adiecimus, ut si aliquo tempore constantiensi ecclesie presidens ab apostolica sede discordaverit, eique inobediens fuerit, quod, con-

22)

firmante Samuhele peccatum ariolandi et idolatrie scelus est. Dicente quoque beato Ambrosio in libro epistolarum Ereticum esse

23)

constat, qui Romane ecclesie non concordat, liceat abbati sibi suisque a quocunque religioso episcopo placuerit, ordinationes, consecrationes, et

24)

que ad episcopale officium pertinent, expetere atque suscipere vel ad apostolicam sedem recurrere. Observatores autem

25)

huius nostri precepti remissionem omnium peccatorum suorum et gratiam bonam a domino consequantur. (Rota)

26)

Datum Lateranis, V. Nonas Maii, Indictione III. Anno dominice incarnationis. M. LXXX. Anno vero pontificatus domini GREGORII Pape VII. OCTAVO .

(Rota)

SANCUS | | SANCTUS

=====

PETRUS | | PAULUS

Devise im Ring:

**BENEDICTUS DEUS ET PATER
DOMINI NOSTRI IESU CHRISTI**